

D E K R E T

z dnia 25 października 1948 r.

o zmianie ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upo-
waznieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) z późniejszymi zmianami wprowadza się następujące zmiany:

1. Art. 3 skreśla się.

2. W art. 6 ust. 2 skreśla się słowa: „i kobiet zameężnych“.

3. Art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. Ze względu na wymagane przygotowanie teoretyczne i praktyczne pracownicy państwowi dzielą się na dwie grupy:

- a) pracowników służb specjalnych,
- b) pracowników służby ogólnej.

Do służb specjalnych zalicza się te stanowiska, w których pełnienie funkcji przez pracowników państwowych wymaga specjalnego przygotowania teoretycznego i praktycznego. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia, które stanowiska uznaje się za służby specjalne oraz jakie przygotowanie teoretyczne i praktyczne winni posiadać kandydaci do tych stanowisk.

Stanowiska nie zaliczone do grup specjalnych należą do grupy służby ogólnej.

Przyjęcie do poszczególnych działów służby ogólnej lub mianowanie na poszczególne stanowiska służby ogólnej może Rada Ministrów uzależnić w drodze rozporządzenia od ukończenia odpowiednich studiów, odbycia służby przygotowawczej i złożenia egzaminu kwalifikacyjno-praktycznego niezależnie od ukończenia studiów lub zamiast ich ukończenia.

Uprawnienia Rady Ministrów wymienione w ust. 2 i 4 przysługują analogicznie Ministrowi Obrony Narodowej w stosunku do pracowników podległych mu władz, urzędów, zakładów i instytucji.“

4. Po art. 11 dodaje się nowy art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia uzależnić mianowanie na stałe od złożenia specjalnego egzaminu kwalifikacyjnego bądź wykazania się w inny sposób kwalifikacjami teoretycznymi i praktycznymi do zajmowania danego stanowiska.“

5. Art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. Osoby, dopuszczone do służby przygotowawczej, podlegają przepisom ustawy niniejszej, o ile nie zawiera ona odrębnych dla nich postanowień.

Na dowód dopuszczenia do służby przygotowawczej praktykant otrzymuje pismo, do którego analogicznie stosuje się przepis art. 4 niniejszej ustawy.“

6. Art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. Pracownik państwowy składa w przepisanej formie ślubowanie służbowe wobec prze-

łożonej władzy służbowej. Szczególne przepisy mogą postanowić, że niektórzy pracownicy państwowi składać będą ślubowanie to wobec Prezydenta Rzeczypospolitej.

Praktykanci przed rozpoczęciem praktyki składają w przepisanej formie przyrzeczenie służbowe, do którego stosują się analogicznie postanowienia o ślubowaniu służbowym.“

7. Art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Mianowanie należy do właściwej władzy naczelnej, która może je przekazać kierownikom władz, urzędów i instytucji bezpośrednio podległych, o ile mianowanie nie dotyczy osób wymienionych w art. 17a oraz o ile inne przepisy nie postanawiają odmiennie.

Podsekretarzy Stanu, ambasadorów, posłów nadzwyczajnych i ministrów pełnomocnych oraz tych pracowników państwowych, podlegających niniejszej ustawie, których nominacja zastrzeżona jest odrębnymi przepisami Prezydentowi Rzeczypospolitej, mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Wojewodów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady narodowej.

Pracowników Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, który może mianowanie to przekazać Szefowi Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej.

Pracowników Rady Państwa mianuje Prezydent Rzeczypospolitej jako Przewodniczący Rady Państwa, który może mianowanie to przekazać Szefowi Kancelarii Rady Państwa.

Pracowników Kancelarii Sejmu mianuje Marszałek Sejmu.

Mianowanie pracowników Najwyższej Izby Kontroli następuje w trybie ustalonym przez osobną ustawę.

Mianowanie członków oraz innych pracowników Biura Wykonawczego i delegatur Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym następuje w trybie ustalonym szczególnymi przepisami.“

8. Po art. 17 dodaje się nowy art. 17a w brzmieniu:

„Art. 17a. Zgody Prezesa Rady Ministrów wymaga mianowanie i awansowanie kierowników urzędów i instytucji centralnych oraz ich zastępców, dyrektorów i wicedyrektorów departamentów, biur i równorzędnych.

Mianowanie pracowników Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Kancelarii Rady Państwa, Kancelarii Sejmu, Najwyższej Izby Kon-

troli, Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym i Ministerstwa Obrony Narodowej nie wymaga tej zgody.“

9. Art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. Stosunek hierarchiczny pomiędzy pracownikami państwowymi zależy nie od posiadanej grupy uposażenia, lecz od stanowisk, których obowiązki pełnią.“

10. W art. 27 dodaje się drugi ustęp:

„Czas służby pracowników państwowych spełniających czynności o charakterze przeważnie pracy fizycznej (woźni itp.) należy ustalić w ten sposób, aby nie przerosł 8 godzin dziennie.“

11. W art. 29 dodaje się trzeci ustęp:

„Przepis zdania drugiego ust. 2 nie stosuje się do pracowników Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Kancelarii Rady Państwa, Kancelarii Sejmu, Najwyższej Izby Kontroli oraz Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.“

12. W art. 30 skreśla się wyrazy: „I i II kategorii“.

13. Art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36. Pracownik państwowy, który przesłużył przynajmniej rok w służbie państwowej ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku przez dni 30, jeżeli nie zachodzą ważne przeszkody służbowe.

Do wymiaru urlopu dla wypoczynku władza może wliczyć wszystkie urlopy, udzielone pracownikowi państwowemu w ciągu roku, z wyjątkiem krótkich urlopów dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych, nie przeroszących jednorazowo trzech dni.

Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może w wyjątkowych okolicznościach ograniczyć czas trwania urlopów wypoczynkowych, jednak nie niżej 15 dni.“

14. Po art. 38 dodaje się nowy art. 38a w brzmieniu:

„Art. 38a. Kobieta w stanie ciąży zatrudniona przy pracy uciążliwej powinna być w miarę możliwości, poczynając od szóstego miesiąca ciąży, przesunięta do pracy dogodniejszej bez zmniejszenia uposażenia.

Kobieta w stanie ciąży ma prawo przerwać pracę na okres 12 tygodni, z których co najmniej dwa powinny przypadać przed, a co najmniej osiem po porodzie, pozostałe zaś dwa tygodnie kobieta może wykorzystać dowolnie, bądź bezpośrednio przed obowiązkową dwutygodniową przerwą przed porodem, bądź bezpośrednio po obowiązkowej ośmiotygodniowej przerwie po porodzie.

W okresie powyższych przerw nie wolno kobiecie zatrudniać nawet za jej zgodą.

Zabronione jest zatrudnianie kobiet od czwartego miesiąca ciąży oraz kobiet mających dzieci

w wieku do osiemnastu miesięcy, poza przepisowymi godzinami zajęć służbowych (art. 27), w godzinach nocnych (między 20 a 5) oraz poza stałym miejscem pracy.

Okresy stanu ciąży, przewidziane w niniejszym artykule, powinny być stwierdzone świadectwem lekarskim.“

15. Art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Art. 52. Jeżeli dobro służby tego wymaga, można przenieść pracownika bez obniżania posiadanej grupy uposażenia w tym samym dziale zarządu państwowego do innej miejscowości i na inne stanowisko lub do innego działu zarządu państwowego, którego pracownicy podlegają niniejszej ustawie.

Przeniesienia pracownika do innego działu zarządu państwowego dokonywa władza naczelna tego działu, do którego pracownik przechodzi, za zgodą władzy naczelnej, której pracownik podlega.

Przeniesienia pracownika w tym samym dziale zarządu państwowego dokonywa władza naczelna bądź władza bezpośrednio podległa władzy naczelnej, której przekazane zostało mianowanie na dane stanowisko służbowe.

Jeżeli na zasadzie art. 17 niniejszej ustawy mianowanie pracowników przekazano kierownikom władz bezpośrednio podlegającym władzy naczelnej, przeniesienie tych pracowników z okręgu terytorialnego kierownika władzy, który ich mianował, do innego okręgu terytorialnego, należy do władzy naczelnej.

Przy przeniesieniach z urzędu lub w drodze konkursu należą się pracownikowi koszty przeniesienia.

Przy przeniesieniach na prośbę pracownika przyznanie kosztów przeniesienia zależeć będzie od decyzji właściwej władzy naczelnej.

Właściwa władza naczelna może ze względu na dobro służby przenieść pracownika do służby, podlegającej innym przepisom, w tym samym dziale zarządu państwowego i na inne stanowisko w grupie uposażenia nie niższej co do wysokości uposażenia od dotychczas posiadanej, jeżeli stosunek służbowy unormowany innymi przepisami ma charakter publiczno-prawny.

Przed powzięciem decyzji z urzędu o przeniesienie pracownika władza wysłucha go i w miarę możliwości uwzględni jego życzenia.

Do przesiedlenia się należy pracownikowi wyznaczyć odpowiedni termin i zwolnić go na odpowiedni czas od pełnienia służby, uwzględniając przy tym jego warunki osobiste i rodzinne.“

16. Po art. 52 dodaje się nowy art. 52a w brzmieniu:

„Art. 52a. Przeniesienie z urzędu pracowników wymienionych w art. 17a ust. 1 wymaga uprzedniej zgody Prezesa Rady Ministrów.“

17. Art. 54 ustęp drugi i trzeci otrzymuje brzmienie:

„Przeniesienie w stan nieczynny pracowników Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Kancelarii Rady Państwa, Kancelarii Sejmu, Najwyższej Izby Kontroli i Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym nie wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

Pracowników państwowych, wymienionych w art. 17 ust. 2 i 3, przenosi w stan nieczynny Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.“

18. Ustęp ostatni art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Przepisy ustępu pierwszego tego artykułu nie dotyczą ministrów, podsekretarzy stanu, dyrektorów departamentów lub osób zajmujących stanowiska równorzędne w ministerstwach, kierowników samodzielnych urzędów i innych instytucji centralnych, wojewodów i wicewojewodów.“

19. Art. 73 otrzymuje brzmienie:

„Art. 73. Za wykroczenie służbowe nakłada się karę porządkową — upomnienie.“

20. Art. 80 skreśla się.

21. Tytuł trzeci otrzymuje nagłówek:

„Współdział związków zawodowych w wykonaniu ustawy“.

22. Art. 89 otrzymuje brzmienie:

„Art. 89. Właściwym związkom zawodowym pracowników państwowych zapewnia się współudział z głosem doradczym w sprawach:

- a) ustalania ocen kwalifikacyjnych pracowników,
- b) przenoszenia pracownika z urzędu dla dobra służby bez jego zgody na inne stanowisko,
- c) zwalniania i przenoszenia w stan nieczynny.

Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres i sposób wykonywania współdziałania związków zawodowych w powyższych sprawach.“

23. Art. 90—114 skreśla się.

W art. 118 w ustępie pierwszym po wyrazach „nauczyciele wszystkich szkół państwowych“ dodaje się przecinek i wyrazy: „pracownicy podlegli Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego.“

Art. 2. We wszystkich przepisach dotyczących państwowej służby cywilnej wyrazy: „urzędnik“ bądź „niższy funkcjonariusz państwowy“ zastępuje się wyrazami: „pracownik państwowy“ w odpowiedniej liczbie i przypadkach.

Art. 3. Przepis art. 11a ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz.

U. R. P. Nr 21, poz. 164) w brzmieniu nadanym dekretem niniejszym nie ma zastosowania do tych pracowników państwowych, którzy przed wejściem w życie niniejszego dekretu złożyli egzamin praktyczny lub zostali od niego zwolnieni.

Art. 4. Do czasu utworzenia Najwyższej Izby Kontroli Rada Państwa mianuje Dyrektora i zastępców Dyrektora Biura Kontroli przy Radzie Państwa, a na wniosek Dyrektora — szefów departamentów i delegatur Biura Kontroli.

Pozostałych pracowników Biura Kontroli mianuje Dyrektor Biura Kontroli.

Przepisy art. 29 ust. 3 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) stosuje się do pracowników Biura Kontroli.

Art. 5. Przepisy niniejszego dekretu nie naruszają przepisów:

- 1) dekretu z dnia 14 maja 1946 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 139 i z 1947 r. Nr 65, poz. 382),
- 2) dekretu z dnia 22 października 1947 r. o unormowaniu stosunku pracy pracowników publicznych przebywających za granicą (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 387).

Art. 6. Art. 2, dekretu z dnia 21 sierpnia 1944 r. o trybie powołania władz administracji ogólnej I i II instancji (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8) traci moc obowiązującą.

Art. 7. Do czasu trwania mocy obowiązującej art. 10 dekretu z dnia 14 maja 1946 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 139) stosuje się przy rozwiązaniu stosunku służbowego z pracownikiem - kobietą następujące zasady:

W całym okresie ciąży, jak i w czasie przerwy w pracy po porodzie nie może być z kobietą rozwiązany stosunek służbowy. Rozwiązanie stosunku służbowego w okresach przewidzianych w ustępie poprzedzającym jest dopuszczalne z ważnych przyczyn lub z winy pracownika-kobiety. Rozwiązanie takie wymaga do swej ważności zgody zarządu głównego właściwego związku zawodowego.

Ważnymi przyczynami w rozumieniu ustępu poprzedzającego są okoliczności, które sprawiają, że zgodnie z wymaganiami dobrej wiary i interesem służby rozwiązanie stosunku służbowego jest uzasadnione.

Rozwiązanie stosunku służbowego z ważnych przyczyn nie może jednak nastąpić w okresie czterech miesięcy przed porodem, chyba że urząd zatrudniający ulega zupełnej likwidacji.

Art. 8. Do czasu jednolitego unormowania sprawy urlopów pracowniczych, przepis art. 36

ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) w brzmieniu nadanym niniejszym dekretem, nie stosuje się do tych pracowników państwowych, którym przysługiwało prawo do urlopu dla wypoczynku w granicach ustalonych przez dotychczasowy art. 105 ustawy o państwowej służbie cywilnej. Pracownikom tym przysługuje prawo do urlopu dla wypoczynku w wymiarze, określonym w dotychczas obowiązującym art. 105 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Art. 9. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz wszystkim ministrom każdemu w zakresie jego działania.

Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w drodze obwieszczenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych późniejszymi przepisami prawnymi i niniejszym dekretem, przy zastosowaniu ciągłej numeracji artykułów.

Art. 10. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1949 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Obrony Narodowej:

Michał Żymierski
Marszałek Polski

Minister Spraw Zagranicznych:

Zygmunt Modzelewski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz

Minister Skarbu:

w z. *Wincenty Jastrzębski*

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świętkowski

Minister Oświaty:

Stanisław Skrzyszewski

Minister Przemysłu i Handlu:

w z. *Eugeniusz Szyr*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Jan Dąb-Kociol

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

Kazimierz Rusinek

Minister Kultury i Sztuki:

Stefan Dybowski

Minister Żeglugi:

Adam Rapacki

Minister Leśnictwa:

Bolesław Podedworny

Minister Komunikacji:

Jan Rabanowski

Minister Poczty i Telegrafów:

Wacław Szymanowski

Minister Zdrowia:

Tadeusz Michejda

Minister Odbudowy:

Michał Kaczorowski